
Masarykova nóta

Nóta velvyslance ČSR ve Velké Británii předsedovi vlády Velké Británie

25. září 1938

Se zřetelem k tomu, že francouzští státníci nepřijedou teď do Londýna, bylo mně mou vládou právě uloženo, abych bezodkladně odevzdal k vědomosti vlády Jeho Veličenstva tento vzkaz: Československý národ prokázal v posledních několika týdnech jedinečnou kázeň a sebezapření při neuvěřitelně hrubé a surové kampani usměrněného tisku a rozhlasu proti Československu a proti jeho vůdcům, zejména panu Benešovi.

Vláda Jeho Veličenstva a vláda francouzská jsou si velice dobře vědomy, že jsme se uvolili postoupit části Československa pod nejtvrdějším nátlakem takzvaného anglo-francouzského plánu. Přijali jsme tento plán v nejzazší tísní. Nezbylo nám ani kdy, abychom učinili námitky proti jeho neuskutečnitelným podmínkám. Přesto však přijali jsme jej, poněvadž nám bylo dáno na srozuměnou, že jeho požadavky byly krajní, jaké nám mohly být položeny, a poněvadž z anglo-francouzského nátlaku vyplývalo, že tyto velmoci převezmou odpovědnost za naše zúžené hranice azaručí nám pomoc pro případ, že bychom byli zákeřně napadeni.

Surová kampaň pokračovala. V době, kdy pan Chamberlain byl v Godesbergu, obdržela má vláda od zástupců britských a francouzských v Praze tuto zprávu: „Dohodli jsme se s vládou francouzskou, aby československé vládě bylo vyřízeno, že vlády francouzská a britská nemohou nadále převzít odpovědnost, radíce Československu, aby nemobilizovalo.“

Moje nová vláda, již stojí v čele generál Syrový, prohlásila že přijímá plnou odpovědnost za rozhodnutí svých předchůdců a že přijme kruté podmínky takzvaného anglo-francouzského plánu. Včera, když se vrátil pan Chamberlain z Godesbergu, byl mé vládě v Praze od britské vlády odevzdán nový návrh s tím dodatkem, že vláda Jeho Veličenstva jedná jedine jako prostředník a že nedává radu a vládu mou nikterak nenutí. Pan Krofta, přijímaje tento plán z rukou britského vyslance v Praze, ujistil ho, že československá vláda bude se jím zabývat v témž duchu spolupráce s Velkou Británií a s Francií jako dosud.

Má vláda prostudovala nyní tento dokument i mapu. Je to ve skutečnosti ultimátum, jaké se dává poraženému národu, a nikoli návrh suverénnímu státu, který dokázal největší možnou pohotovost pro oběti v zájmu evropského míru. Ani nejmenší stopy takové pohotovosti k obětem neprokázala dosud vláda pana Hitlera.

Má vláda užasla nad obsahem memoranda. Návrhy přesahují daleko to, k čemu jsme dali souhlas při takzvaném anglo-francouzském plánu. Zbavují nás jakékoli záruky naší národní existence. Máme se vzdát z valné části našich pečlivě připravených opevnění a vpustit německá vojska hluboko do své země, dříve ještě než by nám bylo možno organizovat ji na novém podkladě a učinit opatření k její obraně. Naše národní a hospodářská nezávislost zmizela by automaticky přijetím návrhu pana Hitlera. Proces přemístění obyvatelstva má se změnit v panický útěk těch, kteří nehodlají se smířit s nacistickým režimem německým. Musí opustit své domovy, nemajíce práva, aby vzali s sebou jen svůj osobní majetek, nebo v případě rolníků svůj dobytek.

MASARYK: ČASOVÁ OSA

Má vláda chce prohlásit co nejslavnostněji, že požadavky pana Hitlera v jejich nynější formě jsou naprosto a bezpodmínečně nepřijatelné mojí vládě. Proti těmto novým a ukrutným požadavkům cítí vláda moje jako svou povinnost postavit se k nejzazšímu odporu - a my tak učiníme s boží pomocí Národ sv. Václava, Jana Husa a Tomáše Masaryka nebude národem otroků.

Spoléháme nyní na obě veliké demokracie západu, jejichž přání jsme vyhovovali, často proti svému vlastnímu přesvědčení, aby při nás stály v hodině zkoušky.

Analyzujeme, interpretujeme:

- Co sděluje Masaryk britskému ministrovi zahraničí? Jaké důsledky mělo toto sdělení?
- Soustředte se na jazykové prostředky. Jaká slova a obraty Masaryk volí? Jaký je tón prohlášení?
- Porovnejte text prohlášení se scénou [Mobilizace](#), která ho využívá. Jak film zdůrazňuje obsah sdělení? Proč autoři filmu tuto scénu do filmu vložili?

Komentář

Dramatická scéna [Mobilizace](#) z filmu *Masaryk* využívá text prohlášení, které Jan Masaryk jako velvyslanec Československa ve Velké Británii adresoval jejímu premiérovi Nevillu Chamberlainovi. Masaryk jistě prohlášení formuloval po dohodě s ministerstvem zahraničí. Sdělení je určeno celé britské vládě, ale obrací se i k francouzským politikům a v neposlední řadě i k Hitlerovi.

Masaryk shrnuje situaci posledních několika dní, kdy na jednání v Bad Godesbergu mezi německým kancléřem Adolfem Hitlerem a britským premiérem Nevillem Chamberlainem byl navržen plán obsazení velké části československého pohraničí Německem. V předkládaném prohlášení ale Československo tyto podmínky důrazně odmítá (Masaryk ale zdůrazňuje, že k určitému kompromisu se Československo zavázalo už dříve, na základě anglo-francouzského ultimáta z 21. 9.).

Prohlášení byla sepsáno v období, kdy Československo mobilizovalo - povolalo do armády velké množství mužů a vláda generála Syrového se chystala na vojenské řešení československé krize. Tónsdělení odpovídá této nové československé politice.

Zdroj

Dokumenty k historii mnichovského diktátu: 1937-1939: [dokumenty z českých a sovětských archívů]. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1979. 454 s.